

Rekabet Kurumu Başkanlığından,

REKABET KURULU KARARI

Dosya Sayısı : 2018-4-27

(Önaraştırma)

Karar Sayısı : 18-30/521-258

Karar Tarihi : 06.09.2018

A. TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER

Başkan : Arslan NARİN (İkinci Başkan)

Üyeler : Adem BİRCAN, Mehmet AYAN, Ahmet ALGAN,
Hasan Hüseyin ÜNLÜ, Şükran KODALAK

B. RAPORTÖRLER: Kerem TOMUR, Mehmet Yavuz GÜNER, Elif Sıdıka SARI

C. BAŞVURUDA

BULUNAN : Gizlilik talebi bulunmaktadır.

D. HAKKINDA İNCELEME

YAPILANLAR : - Ray Sigorta A.Ş.

Haydar Aliyev Cad. No:28 Tarabya 34457 Sarıyer/İstanbul

- TURÇEF Yeminli Çevirmenlik Federasyonu

İran Cad. Karum İş Merkezi No:21 Ofis No:288 Kavaklıdere/Ankara

(1) **E. DOSYA KONUSU:** Ray Sigorta A.Ş. ile TURÇEF Yeminli Çevirmenlik Federasyonu'nun aralarında yaptıkları anlaşma kapsamında 4054 sayılı Kanun'un 4. ve 6. maddesini ihlal ettiği iddiası.

(2) **F. İDDİALARIN ÖZETİ:** Başvuruda özetle;

- 26.05.2013 tarih ve 28658 sayılı Resmi Gazete yayımlanan Mesleki Sorumluluk Sigortası Genel Şartları Tebliği'ne göre avukatlar, mali müşavirler, sigortacılar, hekimler gibi meslek gruplarında faaliyet gösteren kişilere yönelik olarak tüm sigorta şirketlerinin ürün ve hizmetler sunduğu, ancak aynı tebliğde çevirmenlik hizmetlerine yönelik olarak bir hüküm ve açıklamanın yer almadığı,
- Ray Sigorta A.Ş.'nin (RAY SİGORTA) Yeminli Çevirmenlik Federasyonu (TURÇEF) ile anlaşarak bu federasyonun üyelerine yönelik olarak Türkiye'de tek olan "Çevirmen Bireysel Kişi Çevirmenlik Mesleki Sorumluluk Sigortası", "Çeviri Bürosu Tüzel Kişilik Çevirmenlik Mesleki Sorumluluk Sigortası" ürünlerini sunduğu,
- Adalet Bakanlığı Bilirkişi Daire Başkanlığı tarafından hazırlanan "2018 Yılı 2. Dönem Bilirkişilik Başvurularına İlişkin Duyuru"da; "Bilirkişilik Temel ve Alt Uzmanlık Alanlarına Göre Aranılan Nitelikler" başlığı altında, mütercim-tercümanlık (çevirmenlik) ile ilgili olarak "*Devlet kurumları tarafından akredite olmuş çevirmenlik meslek teşkilatı üyesi olanlar ve maddi tazmin edecek seviyede çevirmen mesleki sorumluluk sigortası olanlar*" ifadesinin yer aldığı,
- Bu nedenle Adalet Bakanlığı bünyesinde bilirkişilik-tercümanlık yapmak isteyen çevirmenlerin TURÇEF'e üye derneklere kaydolması ve RAY SİGORTA'dan sigorta yaptırması gerektiği, bilirkişi listesinde yer almanın çevirmenler için önemli bir kazanç kaynağı oluşturduğu, ancak bu uygulama nedeniyle sadece TURÇEF üyesi derneklerin üyelerinin bilirkişi listelerine girebildiği,
- Ayrıca TURÇEF'in İş Hizmet Sözleşmesi'nde; toplum çevirmenliği kapsamında çevirmenin kendi kartvizitini ve kişisel bilgilerini müşterisine veremeyeceği, kendine piyasa yapamayacağı, hizmet verdiği müşteriyi kendi müşterisi yapma eylemine giremeyeceği, çeviri bürosu tarafından verilen işlerde çevirmenin sadece işi veren

çeviri bürosunun kartvizitini verebileceği, aksi halde çeviri bürosunun uğrayacağı zararların Çevirmenlik Mesleki Sorumluluk Sigortası'ndan tazmin edileceği ve Federasyonun tanıklık onayı ile hak edişinin ödenmeyeceği gibi rekabete aykırı hükümlerin yer aldığı,

- Ray Sigorta tarafından sunulan Çeviri Bürosu Tüzel Kişilik Çevirmenlik Mesleki Sorumluluk Sigortası ürününün mesleki sorumluluk sigortası ruhuna aykırı olduğu, zira mesleki sorumluluk sigortaları mesleki faaliyeti yürüten kişiyi korumaya yönelikken belirtilen sigorta ürününün çeviri bürolarını koruduğu,
- Çevirmen için mesleki sorumluluk sigorta bedelinin 525 TL, çeviri bürosu için mesleki sorumluluk sigortasının 10 kişiye kadar 945 TL olduğu, mesleki sorumluluk sigortası sayesinde TURÇEF'in 2017 yılında 45 TL olan çeviri ücretini güncel listede 70 TL'ye yükselttiği, Çevirmenlik Mesleki Sorumluluk Sigortası'nın, Türkiye genelinde TURÇEF üzerinden, sadece Antalya'da bulunan ICD Sigorta ve Aracılık Hizmetleri acentesi (ICD SİGORTA) tarafından poliçelendirilebildiği

iddia edilmekte ve 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun (4054 sayılı Kanun) kapsamında gereğinin yapılması talep edilmektedir.

- (3) **G. DOSYA EVRELERİ:** Kurum kayıtlarına 06.04.2018 tarihinde giren başvuru üzerine hazırlanan 23.05.2018 tarih ve 2018-4-27/İİ sayılı İlk İnceleme Raporu Kurul'un 31.05.2018 tarihli toplantısında görüşülmüş ve önaraştırma yapılmasına karar verilmiştir.
- (4) İlgili karar uyarınca düzenlenen 27.08.2018 tarih ve 2018-4-27/ÖA sayılı rapor görüşülerek karara bağlanmıştır.
- (5) **H. RAPORTÖR GÖRÜŞÜ:** İlgili raporda, dosya konusu iddialara yönelik olarak 4054 sayılı Kanun'un 41. maddesi uyarınca soruşturma açılmasına gerek olmadığı ifade edilmiştir.

I. İNCELEME VE DEĞERLENDİRME

I.1. Hakkında Öneraştırma Yapılanlar

I.1.1. Ray Sigorta A.Ş.

- (6) RAY SİGORTA 1958 yılında Türk Hava Yolları, Denizcilik İşletmeleri, Devlet Demiryolları ve Posta ve Telgraf Teşkilatı olmak üzere ulusal taşımacılık şirketlerinin girişimleri ile kurulmuştur. Teşebbüsün ortaklık yapısında ATBIH GMBH'nin %81,59, Vienna Insurance Group'un %12,67 hissesi bulunmaktadır. Geriye kalan %5,74'lik hisse ise halka açıktır. Türkiye Sigorta, Reasürans ve Emeklilik Şirketler Birliği verilerine göre Haziran 2018 itibarıyla Ray Sigorta'nın hayat dışı sigortalar pazarındaki payı %(.) olarak gerçekleşmiştir.

I.1.2. TURÇEF Yeminli Çevirmenlik Federasyonu

- (7) Türkiye'de mesleki teşkilat olarak faaliyet gösteren TURÇEF'in merkezi Ankara'da olup, 15 tescilli Üye Derneği ve temsilcilikleri bulunmaktadır. Federasyondan elde edilen bilgiler dâhilinde, TURÇEF çeviri hizmetlerinin en üst seviyede verilmesini sağlamak adına Avrupa Birliği Bakanlığı Çeviri Eşgüdüm Daire Başkanlığı, Adalet Bakanlığı Hukuk İşleri Genel Müdürlüğü ve Bilirkişilik Daire Başkanlığı ile Mesleki Yeterlilik Kurumu başta olmak üzere tüm bakanlıklar, kamu kurum ve kuruluşlarla çalışmalar yürütmektedir. Bununla birlikte kendisine bağlı üye derneklerin çevirmenlik alanında amaçlarını gerçekleştirmeye yardımcı olmak, kamu ve özel kuruluşlarla ilişkilerin kurulmasına destek olmak, bu amaçla yasal çerçevede üye dernekler arasındaki ortak standardizasyon, koordinasyon ve işbirliğinin geliştirilmesine katkıda bulunmak TURÇEF'in amaçları arasında yer almaktadır.

I.2. Pazar Hakkında Genel Bilgi

- (8) Öneraştırmaya konu faaliyetler esas itibarıyla çevirmenlik faaliyetlerinde oluşabilecek hatalardan doğan zararların Mesleki Sorumluluk Sigortası kapsamında karşılanmasını ilgilendirmektedir. Bir dile yazılı bir metni başka bir dile çeviren kişiye “mütercim”, bir konuşmanın ya da metnin söylenmesini ya da yazılmasını takiben çeviri yapan kişiye ise “tercüman” denilmektedir. Bu iki terim birbiriyle karıştırılmakla ve çoğu zaman da birbiri yerine kullanılmakla birlikte, genellikle bu terimleri kapsayacak şekilde “çevirmen” kavramı kullanılabilir. Çevirmenler noterlerden yemin zaptı olarak yeminli tercüman olabilmektedirler. Yemin belgesi olmayan çevirmenin yaptığı çeviriler noterler tarafından onaylanmamakta ve resmi olarak geçersiz belgeler olarak kabul edilmektedir. Noterlerden alınan yemin belgesine ek olarak yargı alanında da “bilirkişilik müessesesi ve tercümanlık” başlığı altında çevirmenlik mesleği icra edilmektedir. Ülkemizde çevirmenlik mesleği ile ilgili doğrudan yasal bir mevzuat bulunmasa da 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu, 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu, 1512 sayılı Noterlik Kanunu, Noterlik Kanunu Yönetmeliği'nin bazı maddelerinde bir takım düzenlemelere yer verilmiştir. Ayrıca Mesleki Yeterlilik Kurumu tarafından yapılan çalışma sonucunda hazırlanan Çevirmen (Seviye 6) Ulusal Meslek Standardı 29.01.2013 tarihinde Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.

I.3. İlgili Pazar

- (9) Dosyanın incelenmesi sonucunda, şikâyete konu faaliyetlerin sigorta sektörü ve çevirmenlik hizmetleri ile ilgili olduğu görülmektedir. Bununla birlikte İlgili Pazarın Tanımlanmasına İlişkin Kılavuz'un 20. paragrafında bulunan “*inceleme konusu işlem, gerek ürün gerekse de coğrafi açıdan olası alternatif pazar tanımları çerçevesinde rekabet açısından endişeler yaratmıyor ya da alternatif tüm tanımlar açısından rekabeti bozucu bir etki söz konusu oluyorsa pazar tanımı yapılmayabilir*” ifadesi dikkate alınarak, ilgili ürün ve coğrafi pazar tespit edilmemiştir.

I.4. Elde Edilen Bilgi ve Belgeler

I.4.1. Şikâyetçiden Elde Edilen Bilgiler

- (10) Öneraştırma kapsamında raportörlerin görüştüğü şikâyetçi tarafından,
“Noter, Adalet Bakanlığı ve Büyük Elçiliklerden verilen üç tip çevirmenlik yemini bulunmaktadır. 2018 yılının başından itibaren Bilirkişilik Kanun ve Yönetmeliği değişti. Hatta Adalet Bakanlığı bünyesinde bilirkişilik daire başkanlığı kuruldu. Bilirkişi kabulüne ilişkin olarak, bilirkişi yeterliliklerini belirliyorlar.”

hususları ifade edilmiş olup, şikâyetçi başvurusunun nedenini ve gelişimini şu şekilde ifade etmiştir:

“TURÇEF marka tescilini Türk Marka ve Patent Kurumu'na yaptırıyor. Adalet Bakanlığı'na TURÇEF başvuru yapıyor. Türk Marka ve Patent Kurumundan yetki aldık diyorlar. Yeterliliklerin liyakat maddesine TURÇEF'e üye olma şartı koyduruyorlar. Bu durumun düzeltilmesi için Adalet Bakanlığı'na başvurdum. Bakanlık, Türk Marka ve Patent Kurumu'nun ‘Yeminli Tercümanlık Yetkisini’ kaldırıp, mesleki sorumluluk sigortasını zorunlu hale getirilmiş, akabinde bu düzenleme de kaldırılmıştır. Halihazırda mesleki sorumluluk sigortasına sahip olma şartı faaliyetlerimizin devamı için bir zorunluluk değildir.”

- (11) RAY SİGORTA ile TURÇEF arasında anlaşma olduğu iddiasına dair şikâyet sahibinin beyanı ise şu şekildedir:

“Sorunun yaşandığı dönemde sigorta yaptırmak için Ray Sigorta'yı aradım ‘Biz böyle bir mesleki sigorta yapmıyoruz.’ dediler. Daha sonra ‘Sadece TURÇEF üyelerine bu sigortanın yapıldığını’ söylediler.”

I.4.2. TURÇEF'den Elde Edilen Bilgi ve Belgeler

- (12) TURÇEF'in konuya ilişkin olarak Kurum'a gönderdiği konu hakkındaki yazısında özetle; çevirmenlik mesleki uygulamaları sırasında oluşacak hatalar nedeniyle, tazminat ödemeleri gerektiğinde kullanılmak üzere üyelerine önerilen ve mecburi olmayan sigorta ürününün yürürlüğe sokulduğu; Çevirmenlik Mesleki Sorumluluk Sigortası'nın ulusal ve ulusal alanlarda çeviriyi yaptıran kurum, kuruluş ve resmi makamın talebi üzerine yani müşterinin güveni üzerine ibraz edilen bir poliçe olduğu, zorunlu olmadığı; noterlerden alınan yemin zaptı ile mesleki sorumluluk sigortası bulunmadan tercümanlık faaliyetinin yürütülebileceği; Çevirmenlik Mesleki Sorumluluk Sigortası'nın tüm ilanlarında TURÇEF üyesi olan veya olmayan çevirmenler şeklinde ayırım güdülmeksizin duyuruların yapıldığı ifade edilmiştir.
- (13) Yazıda, RAY SİGORTA ile TURÇEF'in birlikte çalışması ile çeviri faaliyetlerinden oluşacak zararların karşılanması amacıyla bu sigorta ürününün ortaya çıkarıldığı, TURÇEF'in herhangi bir maddi çıkarı olmaksızın federasyon üyelerinin prestij ve güvenilirliğinin artmasına katkı sağladığı, söz konusu sigortadan faydalanmak isteyen tüm çevirmenlerin sigorta yaptırmakta serbest olduğu dile getirilmiştir. Son olarak, yasa ve yönetmeliklerde bilirkişi tercümanların çevirmenlik mesleki sorumluluk sigortasının bulunmasının zorunlu olmadığı belirtilmiştir.

I.4.3. Ray Sigorta'dan Elde Edilen Bilgiler

- (14) Teşebbüsün Kurum'a gönderdiği konu hakkındaki yazısında özetle; genel sorumluluk ruhsatı kapsamında bulunan mesleki sorumluluk sigortaları çerçevesinde çevirmenlik mesleki sorumluluk sigortası hizmeti verildiği, söz konusu sigortanın, standart mesleki sorumluluk sigortaları ile aynı özellikleri göstermekle birlikte Tercümanlık Federasyonuna bağlı üyelerin talebiyle oluşturulduğu, ürünün, olay başı ve yıllık toplam (.....) TL limit ve (.....) TL muafiyet içerdiği, ek olarak bireysel başvuruda bulunan çevirmenlere (.....) TL, çevirmenlik bürosu olarak kurumsal başvuru yapan çevirmenlere (.....) TL primle düzenlendiği, Gulf Sigorta A.Ş.'nin (GULF SİGORTA) de sigorta sektöründe Çevirmenlik Mesleki Sorumluluk Sigortası hizmeti verdiği ifade edilmiştir.

I.5. Değerlendirme

- (15) Başvuruda; RAY SİGORTA'nın teşebbüs birliği niteliğine sahip TURÇEF ile anlaşma yapmak suretiyle Türkiye'de sadece TURÇEF üyelerine yönelik Çevirmenlik Mesleki Sorumluluk Sigortası yaptığı, bu nedenle belirtilen federasyona üye olmayan çevirmenlerin Adalet Bakanlığı tarafından düzenlenen bilirkişi listelerine giremediği, çevirmenlik mesleki sorumluluk sigortası sayesinde TURÇEF'in çeviri ücretini önemli ölçüde artırdığı iddia edilmektedir.
- (16) Dosya mevcudu bilgilere göre, çevirmen olarak faaliyet gösterebilmek için noterlerden yemin zaptı almak yeterlidir. Bunun dışında herhangi bir dernek ya da kuruluşa üye olma zorunluluğu bulunmamaktadır. Öte yandan, TURÇEF sektörde yer alan bir teşebbüs birliği olmakla birlikte, çevirmenlik faaliyetinin yürütülmesi açısından bu derneğe üye olma zorunluluğu bulunmamaktadır. Ayrıca sektörde çevirmenlerin üye olduğu pek çok dernek de bulunmaktadır. Dolayısıyla çevirmenlik hizmetleri pazarı bakımından TURÇEF'in bir pazar gücüne sahip olduğu ve pazarda faaliyet göstermek için bir giriş engeli bulunduğu hususlarından söz etmek mümkün değildir. Bu noktada TURÇEF hakkında hâkim durum değerlendirmesi yapma imkânı bulunmamaktadır.
- (17) Çevirmenlik Mesleki Zorunluluk Sigortası uygulamasına bakıldığında, söz konusu sigorta ürününün çevirmenlik mesleğinin icrası sırasında çeviri hatalarından dolayı ortaya çıkabilecek tazminat taleplerine karşı çevirmenleri korumaya yönelik oluşturulmuş standart bir mesleki sorumluluk sigortası olduğu görülmektedir. Bununla birlikte çevirmenlik mesleğinin icrası bakımından yaptırılması zorunlu bir sigorta türü değildir. TURÇEF'den elde edilen bilgilerde Çevirmenlik Mesleki Zorunluluk Sigortası'nın çevirmenlik faaliyetleri

için zorunlu olmadığı, noterden yemin zaptı alan her çevirmenin çevirmenlik faaliyeti yürütebildiği, ancak ilgili sigorta ürününe sahip olan çevirmenlerin müşteriler açısından bir güven oluşturduğu ve çevirmene prestij sağladığı belirtilmektedir. Bu kapsamda söz konusu sigortanın çevirmenlik hizmeti veren kişiler açısından pazarlama ve reklam aracı olduğu değerlendirilmektedir.

- (18) Şikâyet başvurusunda çevirmenlerin Adalet Bakanlığı bünyesinde mütercim-tercümanlık (çevirmenlik) yapabilmeleri için Çevirmenlik Mesleki Zorunluluk Sigortası'na sahip olmasının zorunlu olduğu bu kapsamda Adalet Bakanlığı Bilirkişi Daire Başkanlığının, 2018 Yılı 2. Dönem Bilirkişilik Başvurularına İlişkin Duyurusu'nun, Bilirkişilik Temel ve Alt Uzmanlık Alanlarına Göre Aranılan Nitelikler kısmında "*Devlet kurumları tarafından akredite olmuş çevirmenlik meslek teşkilatı üyesi olanlar ve maddi tazmin edecek seviyede çevirmen mesleki sorumluluk sigortası olanlar,*" ibaresinin yer aldığı ifade edilmiştir. İlgili duyurunun güncel hali incelendiğinde ise belirtilen ifadenin duyuruda yer almadığı görülmektedir. İlgili bölümün güncel hali şu şekildedir¹:

"6754 sayılı Bilirkişilik Kanununun 11 inci maddesinin üçüncü fıkrasındaki "Bölge kurulu karar verirken sicile kayıt bakımından öncelikle başvuranın 10 uncu maddedeki şartları taşıyıp taşımadığını değerlendirir ve şartları taşıyanlar arasından başvuranın mesleki tecrübesini, katıldığı meslek içi eğitimleri veya uzmanlığı gösteren belgeleri dikkate alarak en liyakatli olanları seçer." hükmü uyarınca başvurular arasından liyakatli olanların belirlenmesinde;

- *Hukuk eğitimi almış olanlar veya çok iyi derecede dil bilen hukuk fakültesi mezunları,*
- *Başvuruda bulunduğu alt uzmanlık alanlarında yüksek lisans veya doktora yapmış olanlar,*
- *Başvuruda bulunan dilde mesleki ve akademik çalışması bulunanlar, dikkate alınarak değerlendirme yapılır."*

- (19) Şikâyet dilekçesinde belirtilen çevirmenlik mesleki zorunluluk sigortasına ilişkin bölüm duyurudan çıkarılmıştır. Raportörlerin şikâyetçi ile yapılan görüşmede de bu durum teyit edilmiştir.
- (20) Şikâyet dilekçesinde yer alan husulardan bir diğeri de çevirmenlik mesleki sorumluluk sigortasının sadece RAY SİGORTA tarafından yapıldığı ve sadece Antalya'da bulunan ICD SİGORTA acentesinden bu poliçenin düzenlenebildiğidir. Dosyadaki bilgilere göre, Ankara'da üç, Antalya, İzmir ve Bursa'da birer acente çevirmenlik mesleki sorumluluk sigortası yapmaktadır. Son üç yılda yapılan poliçe sayısına bakıldığında ise toplamda (.....) poliçe düzenlendiği görülmektedir.
- (21) Diğer yandan dosya kapsamında elde edilen bilgilere göre, RAY SİGORTA'dan başka GULF SİGORTA'nın da çevirmenlik mesleki sorumluluk sigortası ürünü bulunmaktadır. Teşebbüsün internet sitesinde mesleki sorumluluk sigortaları başlığı altında çeviri bürolarına yönelik sigorta ürünü sunduğu görülmektedir.
- (22) Yukarıda yer verilen bilgi ve değerlendirmeler çerçevesinde; çevirmenlik faaliyetlerinin gerçekleştirilebilmesi için TURÇEF'e üye olma zorunluluğunun bulunmaması, teşebbüs birliği olmasına karşın TURÇEF tarafından üyelerine mesleki çevirmenlik sigortası yaptırma konusunda bir dayatmasının olmaması, çevirmenlik mesleki zorunluluk sigortasının çevirmenlik faaliyetlerinin sürdürülmesi açısından zorunlu bir unsur niteliği taşıması, RAY SİGORTA haricinde GULF SİGORTA'nın da çevirmenlere yönelik mesleki sorumluluk sigortası ürününün bulunması ve şikâyetçinin mevcut durumda

¹<http://bilirkisilik.adalet.gov.tr/dokumanlar/2018/mart/EK-2%20%20ARANAN%20N%C4%B0TEL%C4%B0KLER.pdf> (Erişim Tarihi: 27.08.2018)

18-30/521-258

çevirmenlik faaliyetlerinin gerçekleştirilmesinde herhangi bir engel olmadığı yönündeki beyanları göz önüne alındığında, soruşturma açılmasına gerek olmadığı kanaatine varılmıştır.

J. SONUÇ

- (23) Düzenlenen rapora ve incelenen dosya kapsamına göre, 4054 sayılı Kanun'un 41. maddesi uyarınca şikayetin reddi ile soruşturma açılmamasına, gerekçeli kararın tebliğinden itibaren 60 gün içinde Ankara İdare Mahkemelerinde yargı yolu açık olmak üzere, OYBİRLİĞİ ile karar verilmiştir.